

ВІСНИК ЦЕНТРУ

Експерти знову погіршують прогноз економічного зростання

За підсумками третього кварталу консенсусний прогноз зростання ВВП погіршився з 4,9% до 4,4% у 2002 році та з 5,3% до 4,4% у 2003 році.

Водночас експерти очікують краще зовнішньоекономічне сальдо, менші ставки за кредитами комерційних банків та нижчі темпи номінальної девальвації гривні, ніж було зазначено у попередньому прогнозі

Метою щоквартального семінару з макроекономічного прогнозування є обмін інформацією між основними організаціями, що складають прогнози, та визначення середніх прогнозних значень основних показників розвитку економіки. 25 жовтня експерти Міністерства економіки, Міністерства фінансів, Національного банку України, Інституту економічного прогнозування Національної Академії Наук України, Міжнародного валютного фонду, Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, банку ING Barings та Міжнародного центру перспективних досліджень представили та обговорили свої прогнози розвитку економіки. Організатором обговорення виступило Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції за участі Проекту підтримки економічної та фінансової реформи.

Зміни щодо попереднього прогнозу

Порівняно з липневим прогнозом, визначено такі головні зміни:

- передбачуване зростання ВВП знизилася на 0,5 відсоткових пункти в 2002 році та на 0,9 в.п. у 2003 році. Згідно з консенсусним прогнозом, цей показник становитиме 4,4% у 2002 та 2003 роках внаслідок зниження прогнозу інвестицій;
- прогнозні значення темпів інфляції зменшилися на 3,3 в.п. та на 2,4 в.п. і становитимуть 0,7% та 7,1% у 2002 та 2003 роках відповідно. Прогноз на 2002 рік покращили збільшення реального попиту на гроші, стабільний обмінний курс гривні та дефляція, що зберігається за підсумками трьох кварталів;
- покращення сальдо рахунку поточних операцій стало одним із чинників, що призвели до збільшення прогнозних показників міжнародних валютних резервів НБУ (до 4230 млн. дол. у 2002

та 5069 млн. дол. у 2003 роках) та меншої девальвації гривні (середній курс прогнозується на рівні 5,34 грн./дол. та 5,52 грн./дол. у 2002 та 2003 роках відповідно). Більша стабільність гривні та стимулююча політика НБУ дали підстави прогнозувати більш швидке, ніж це було передбачено у липневому прогнозі, скорочення кредитних ставок комерційних банків (21,8% та 19,5%);

- минулий прогноз щодо перевищення видатків бюджету над доходами змінено у бік профіциту Зведеного бюджету у 2002 та 2003 роках, з огляду на гірші очікування щодо обсягу запозичень.

Припущення учасників семінару
Консенсусний прогноз базується на таких головних припущеннях, з якими погоджується більшість учасників семінару:

Зовнішня торгівля:

- поступове покращення темпів зростання світової економіки;
- диверсифікація ринків збуту української продукції.

Реальний сектор:

- підвищення тарифів природних монополій (електроенергія, транспорт, комунальне господарство);
- відтік капіталу з України;
- незначний обсяг прямих іноземних інвестицій у 2003-2004 роках.

Монетарна політика:

- Збереження завдяки політиці Національного банку України стабільного реального ефективного обмінного курсу, при повільній номінальній девальвації гривні по відношенню до долару США;
- зростання обсягів кредитування на фоні зменшення банківських ставок;
- зростання резервів НБУ, проте меншими темпами, ніж 2002 року;

- покращення структури грошової маси, дотримання "м'якої" грошової політики;
- зміцнення довіри населення до банківської системи, розширення сфери безготівкових розрахунків, зростання заощаджень.

Фіскальна політика:

- зниження ставки прибуткового податку з громадян;
- дотримання графіку погашення і обслуговування державного боргу;
- продовження співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

Ризики прогнозу

Позитивні:

- формування дієвої більшості та консенсус політичних сил щодо реформ в економіці;
- прозора конкуренція між політичними силами щодо якості економічної політики.

Негативні:

- різке погіршення стану світової економіки;
- зростання світових цін на нафту і газ;
- економічна ізоляція України через введення санкцій FATF, ООН чи США;
- фінансування бюджету за рахунок емісії НБУ, недотримання виваженої валютно-курсової політики.

Розходження у позиціях експертів

Жовтнєве обговорення прогнозів економічного розвитку України виявило розходження у прогнозах споживання та обсягів зовнішньої торгівлі. Частина експертів передбачає прискорення споживання, ґрунтуючись на припущеннях щодо впливу зниження ставки прибуткового податку з громадян. Інша частина вважає, що погіршення споживчих настроїв нівелюватиме ефект від зменшення ставки податку, а отже темпи споживання вповільняться. Аналогічно, частина експертів вважає, що

прискорення зростання ВВП торговельних партнерів збільшить український експорт. Тимчасом решта експертів вважає, що протекціонізм обмежить позитивну дію цього чинника. ■

Міжнародний центр перспективних досліджень здійснює щоквартальні прогнози розвитку економіки України, починаючи з 1997 року. Із прогнозом Центру щодо темпів економічного зростання на 2002-2003 роки можна

ознайомитися на веб-сайті МЦПД за адресою: http://www.icps.kiev.ua/ukr/forecast_2002-2004.html. Додаткову інформацію щодо прогнозів Центру можна отримати у Тетяни Ситник (tsytnyk@icps.kiev.ua), т.: (044) 236-1292

Таблиця макроекономічних прогнозів на 2002–2003 роки

Показник	Середній показник		Показник МЦПД		Показник	Середній показник		Показник МЦПД	
	2002	2003	2002	2003		2002	2003	2002	2003
Реальний сектор	(млн.грн.)				Загальний баланс	1191	412	1070	460
Номинальний ВВП	216066	240995	213100	232700	Статті фінансування	298	1103	—	—
Споживання	171335	192788	157411	165000	Приватизація	1395	2049	1500	2000
приватне	125163	142383	116040	123000	Внутрішні позики	522	-201	—	—
державне	45476	49665	41371	41900	Зовнішні запозичення	-2275	-787	-2100	-860
Інвестиції	42017	47553	40747	42900	Державні фінанси*	(%, до ВВП)			
Валове нагромадження					Всі доходи	27,7	25,8	28,0	26,0
основного капіталу	43528	48552	—	—	Всі видатки	27,2	25,7	27,5	25,8
приватного	39219	43253	—	—	Загальний баланс	0,6	-0,0	0,5	0,2
державного	5686	5316	—	—	Статті фінансування	-0,2	0,4	—	—
Чистий експорт товарів					Приватизація	0,66	0,88	0,7	0,9
та нефакторних послуг	3344	2249	5117	1938	Внутрішні позики	0,25	-0,1	—	—
Валові національні					Зовнішні запозичення	-1,1	-0,4	-1,0	-0,4
заощадження	53936	58705	—	—	Гроші та кредит	(млн.грн.)			
Реальний сектор	(індекс, рік до року)				Грошова база				
Реальний ВВП	104,4	104,4	104,3	103,5	(на кінець періоду)	31536	39182	31750	40200
Споживання	105,6	105,2	105,8	104,8	грудень до грудня				
приватне	107,3	106,5	107,0	106,0	попереднього року,%	36,0	23,9	38,0	27,0
державне	102,5	101,4	102,2	101,2	Грошова маса (МЗ)				
Інвестиції	103,6	105,9	106,0	106,5	(на кінець періоду)	62672	79131	62850	80400
Інфляція	(індекс)				грудень до грудня				
Дефлятор ВВП					попереднього року,%	38,1	27,1	38,0	28,0
(середній за рік)	102,7	106,8	101,2	105,5	Ставка рефінансування				
Індекс споживчих					НБУ, %, в середньому за рік	8,0	7,8	8,0	7,5
цін (середній за рік)	100,9	106,3	100,9	105,3	Середньозважена ставка				
грудень до грудня					за кредитами комерційних				
попереднього року	100,7	107,1	100,0	106,5	банків в національній				
Зовнішній сектор	(млн.дол. США)				валюти,%	21,8	19,5	19,0	15,0
Рахунок поточних операцій	1749	1277	2030	1430	Міжнародні резерви НБУ,				
Обсяг експорту	20871	21650	22350	23250	\$ млн.	4230	5096	4585	5500
Обсяг імпорту	-20341	-21429	-21390	-22890	Соціальні показники	(тис. осіб)			
Баланс доходів	-431	-547	-680	-710	Населення, тис. осіб.	48068	47692	48100	47600
Баланс					зміна, % до попередн. року	-0,9	-0,4	-1,2	-1,1
поточних трансфертів	1723	1658	1750	1780	Чисельність працівників				
Сальдо рахунку					зайнятих у всіх сферах				
операцій з капіталом	-1053	-600	-400	-150	економічної діяльності				
Прямі іноземні інвестиції	587	678	500	500	(на кінець періоду)	20734	20684	—	—
Зовнішній сектор	(%, до ВВП)				зміна, % до попередн. року	0,9	-0,2	—	—
Рахунок поточних операцій	4,3	2,9	5,1	3,4	Кількість зареєстрованих				
Обсяг експорту	51,6	49,7	55,9	54,6	безробітних (на кінець				
Обсяг імпорту	50,3	49,2	-53,5	-53,7	періоду)	1033	1073,1	—	—
Баланс доходів	-1,1	-1,3	-1,7	-1,7	рівень зареєстрованого				
Баланс поточних трансфертів	4,3	3,8	4,4	4,2	безробіття	3,8	3,9	4,0	4,0
Сальдо рахунку					Середня заробітна плата				
операцій з капіталом	-2,6	-1,4	-1,0	-0,4	працівників, грн.	365,4	412,6	372,0	416,0
Прямі іноземні інвестиції	1,4	1,6	1,3	1,2	Наявні грошові доходи				
Обмінний курс	грн./дол. США				населення, млрд. грн.	140,3	146,5	—	—
Середній	5,34	5,52	5,33	5,46	Наявні грошові доходи				
Кінець періоду	5,36	5,62	5,34	5,55	населення, % зміна				
Державні фінанси*	(млн.грн.)				до попереднього року	13,9	11,2	20,0	7,0
Всі доходи	59581	61529	59670	60500					
Всі видатки	58388	61117	58600	60040					

* За методологією МВФ

"Вісник Центру" є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо Ви хочете бути внесеними до списку розсилання бюлетню, надішліть інформацію про себе на адресу: marketing@icps.kiev.ua. Редактор "Вісника Центру" Євген Шульга (shulha@icps.kiev.ua), тел.: (044) 236-4477. Передрук матеріалів дозволено з відома Центру. Адреса: 04050, Україна, м. Київ, вул. Пимоненка, 13-а. Телефон: (044) 236-4377, 236-4477. Факс: (044) 236-4668. Сторінка у Всесвітній павутині: <http://www.icps.kiev.ua/>